

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**за матеріалами III Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

***«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й
ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАКТИЧНІ
ТА ОСВІТЯНСЬКІ АСПЕКТИ»***

28-29 березня 2019 р.

Частина 1

м. Дніпро

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти
Національна металургійна академія України
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Полтавська державна аграрна академія

Збірник наукових праць за матеріалами
III Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й ОПОДАТКУВАННЯ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАКТИЧНІ ТА ОСВІТЯНСЬКІ АСПЕКТИ»

28-29 березня 2019 р.

Частина 1

Лист МОН України від 16.01.2019 №22.1/10-123

м. Дніпро

УДК 657:35.073.526:65.01:336.2:005

Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 березня 2019 р.). Частина 1. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 652 с.

У збірнику містяться матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти» (28-29 березня 2019 р.).

Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей.

Організаційний комітет конференції:

Ковальчук К.Ф., д.е.н., проф., декан факультету економіки і менеджменту
НМетАУ – Голова організаційного комітету

Плаксієнко В.Я., д.е.н., проф., завідувач кафедри бухгалтерського обліку ПДАА

Пашкевич М.С., д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і аудиту НТУ «ДП»

Король Г.О., к.е.н., проф., професор кафедри обліку і аудиту НМетАУ

Зелікман В.Д., к.т.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту НМетАУ

Акімова Т.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту НМетАУ

Ізвєкова І.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту НМетАУ

Распопова Ю.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту НМетАУ

Сокольська Р.Б., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту НМетАУ

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст і орфографію матеріалів, дотримання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імен та назв несуть відповідальність автори матеріалів.

Редакція не завжди поділяє думку автора матеріалу.

При використанні матеріалів Конференції посилання на авторів і видання є обов'язковим.

<i>Зайцев Л.О.</i> Організація управлінського обліку підприємств сталого розвитку.....	119
<i>Зелікман В.Д., Удалих Г.С.</i> Проблеми процесу формування облікової політики та шляхи їх вирішення.....	122
<i>Івченко Л.В.</i> Актуальні питання переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності.....	127
<i>Ізвскова І.М., Морозова О.Б.</i> Удосконалення організації та ведення обліку готової продукції в умовах промислового підприємства.....	131
<i>Ізвскова І.М., Черненко К.М.</i> Удосконалення методичного підходу до відображення в обліку переоцінки основних засобів бюджетної установи.....	135
<i>Ільницька-Гикавчук Г.Я.</i> Особливості обліку фінансових результатів у турагента.....	141
<i>Квасній Л.Г., Щербан О.Я.</i> Сучасні інформаційні технології в організації системи обліку підприємства.....	145
<i>Кінебас І.Ю., науковий керівник Чепець О.Г.</i> Удосконалення організації обліку зобов'язань.....	148
<i>Ковтуненко О.В., Кімінчиджи Г.І.</i> Людський капітал як складова нематеріальних активів підприємства: проблеми оцінки.....	152
<i>Колесніченко А.С.</i> Принципи та критерії облікової політики суб'єкта господарювання.....	157
<i>Король Г.О., Акімова Т.В., Шаруда Д.О.</i> Особливості оцінки основних засобів за міжнародними стандартами.....	161
<i>Король Г.О., Безгодкова А.О., Купарева А.А.</i> Методичний підхід до обліку основних засобів суб'єктів господарювання.....	170
<i>Крочак О.І.</i> Місце системи бюджетування в управлінні підприємством.....	177
<i>Крутоус О.О., науковий керівник Тарасова Г.О.</i> Теоретичні засади обліку грошових коштів.....	180

обліку, підвищенню якості облікових даних, скороченню обсягу облікової роботи, прискоренню облікового процесу та формування більш детальної і повної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень.

Список використаної літератури

1. Ганусич В.О. Вдосконалення обліку поточних зобов'язань / В.О. Ганусич, М.І. Лоя // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. -2015. - № 1.- С.238-241.
2. Кесарчук Г.С. Удосконалення організації обліку поточних зобов'язань підприємства / Г.С. Кесарчук // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2014. - №11(2).- С.143-153.
3. Кулик В.А. Організація обліку на підприємствах України: розробка внутрішніх регламентів / В.А. Кулик, М.О. Любимов // Бухгалтерський облік і аудит.- 2013. - № 6.- С.12-18.

К.е.н., доцент Ковтуненко Ю.В.

доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,

Кімінчиджи Г.І.

студентка кафедри обліку, аналізу і аудиту

Одеський національний політехнічний університет

м. Одеса

E-mail: y.v.kovtunenکو@opi.ua

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК СКЛАДОВА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ

Розвиток Інтернету і цифрових технологій забезпечило зміну тенденцій розвитку: від економіки, заснованої на матеріальних активах, до економіки знань. Актуальність проблеми полягає в тому, що в нових умовах успішніше

розвиваються підприємства з високоінтелектуальним людським капіталом, а не з виробничими потужностями. Саме тому до нематеріальних активів підприємств, зокрема, людського капіталу, потрібно приділяти особливе значення, як фактору росту вартості підприємства. Тому в сучасних умовах в теорії та практиці бухгалтерського обліку постає необхідність в оцінці та обліковому відображенні інтелектуального капіталу.

Питання, які пов'язані з дослідженням проблем формування і використання облікової інформації в системі управління людськими ресурсами, завжди викликали науковий інтерес у фахівців. Дослідженням цих проблем займалися зарубіжні економісти: С.Брю, Р. Германсон, Ф. Крендаль, Р. Лайкерт, К. Макконелл, М. Мелоун, М. Метьюс, М. Перера,. Дослідники зробили значний внесок в розвиток концепції обліку людських ресурсів, що дозволяє не тільки визначати витрати на формування і використання людських ресурсів, а й оцінювати вигоди від інвестицій у них. Але й міжнародний стандарт не містить спеціальних акцентів щодо відображення в звітності такого показника, як людський капітал. Тому назріла необхідність у розробці нових класифікаційних позицій рахунку «Нематеріальні активи».

У ХХІ столітті світовими лідерами стають країни, які навчилися краще за інші використовувати знання, вміння, компетенції людей, їх здатності до подальшого навчання – усе те, що охоплюється категорією «людський капітал». 11 жовтня 2018 р. у Сінгапурі МВФ та Світовий банк презентували новий Індекс людського капіталу. Згідно з цим Індексом, з 157 представлених країн Україна посіла високе 50 місце [1].

Нематеріальні активи – проблемне в даний час питання в методології бухгалтерського обліку як для українських, так і для зарубіжних підприємств, що перш за все пов'язано зі складністю самого предмета, визначення критеріїв класифікації та визнання нематеріальних активів.

За МСБО 38 до нематеріальних активів відносять:

– інтелектуальну власність – права на результати інтелектуальної діяльності;

– ринкові активи – потенціал, який забезпечується нематеріальними активами, пов'язаними з ринковими операціями (портфель замовлень, канали збуту, список клієнтів та ін.);

– інфраструктурні активи – переваги, які має підприємство від використання технологій, процесів і методів, що забезпечують ефективне функціонування підприємства (методи управління персоналом, бази даних, використання Інтернету, корпоративна культура та ін.);

– людські активи – сукупність знань і вмінь працівників підприємства, їх творчі здібності тощо.

Сьогодні і в майбутньому єдиним чинником розвитку, що має доволі об'ємний ресурс як за якісно-кількісними, так і за часовими параметрами, є людський капітал. Людський капітал – міра втілених у людині природних здібностей, таланту, рівня освіти, кваліфікації, професійного досвіду, стану здоров'я, якості харчування та їх здатність приносити дохід [5].

Залежно від роду виконуваної роботи його поділяють на:

1. Загальний людський капітал – знання, уміння, навички, які можуть бути реалізовані на різних робочих місцях, в різних організаціях.

2. Специфічний людський капітал – знання, уміння, навички, які можуть бути використані на певному робочому місці, в конкретній фірмі.

3. Людський інтелектуальний капітал – капітал, втілений в людях у формі їхньої освіти, кваліфікації, професійних знаннях та досвіді.

В Україні законодавчо, як нематеріальні активи визнають перші три категорії, а людський капітал, як нематеріальні активи, не визнають, бо його неможливо оцінити. Проте, в зарубіжній економічній науці наводяться обґрунтування необхідності обліку людського капіталу. Дане положення знайшло відображення і в МСБО 38 «Нематеріальні активи», який рекомендує в якості оцінки людського капіталу приймати витрати на навчання персоналу або принесену їм додану вартість. До оцінки вартості людського капіталу, на сьогодні, існують такі підходи:

1) людський капітал як складова інтелектуального капіталу;

2) людський капітал як сукупність витрат з його створення;

3) людський капітал як об'єкт інтелектуальної власності, саме цій підхід найбільше підходить для цілей бухгалтерського обліку, так як права на людський капітал можна визнати нематеріальними активами, амортизувати і враховувати в активі балансу.

Людський капітал критично важливий для інноваційного розвитку підприємства. Він включає індивідуальну цінність працівників, а їх сукупна цінність – компетентність персоналу, його здатність формувати взаємовідносини та цінності. Недооцінка значення людського капіталу призводить до зниження ефективності виробництва у порівнянні з тією, яку можна було б отримати, якби вміння, здібності та навички працівників отримали належну оцінку [4].

Слід розрізняти НМА у вузькому бухгалтерському сенсі, тобто НМА, що враховуються на балансі, та НМА в широкому сенсі, включаючи ті, які на балансі не враховуються, але приносять дохід підприємству та підвищують її ринкову вартість. Для ефективного використання НМА в Україні потрібно обов'язково поставити на баланс усю масу НМА. Це завдання ускладнюється вибором методики оцінки ідентифікованих та не ідентифікованих НМА.

Вчені та практики займаються проблемою оцінки людського капіталу вже декілька десятиліть, але й досі єдиних принципів для розрахунку комплексного показника, що забезпечує достовірну оцінку людського капіталу, не вироблено [5]. Щоб визнати такі об'єкти активами, правила їх оцінки вимагають дотримуватись певних критеріїв – здійснювати над ними контроль і забезпечити можливість прогнозування майбутніх вигод від їх використання. Проте, дані методи оцінки не підходять для вимірювання інтелектуального потенціалу фірми. Парадоксальним є той факт, що життєво необхідним елементом, який приводить в рух виробництво і створює додаткову вартість, не знаходить ніякого відображення в обліку. Таким чином інтелектуальний капітал заслуговує на те, щоб його формування знайшло відображення в балансі.

В даний час вносяться пропозиції щодо бухгалтерського обліку людського капіталу як одного з видів необоротних активів підприємства. При цьому, витрати на формування і розвиток людського капіталу дослідники пропонують амортизувати та включати у вартість створеного продукту, а витрати на розвиток людського капіталу відображати в розрізі наступних етапів: профорієнтація, пошук, найм, адаптація персоналу, накопичення потенціалу зростання, досягнення професіоналізму, навчання і підвищення кваліфікації, капіталізація знань в результаті підвищення кваліфікації, зниження, і «моральне старіння» професіоналізму [2-3,6]. Однак така методика розрахунку досить трудомістка і не може бути застосована на всіх без винятку підприємствах.

Оскільки людський капітал – один з основних активів підприємства, цікаво досліджувати цей актив як облікову категорію. У сучасній практиці обліку інвестиції в людські ресурси розглядаються скоріше як витрати, а не активи, що спотворює показник віддачі на вкладені ресурси. У традиційній системі бухгалтерського обліку спостерігається ігнорування нових видів діяльності, професій та факторів виробництва (зокрема людського капіталу), що зумовлює необхідність перегляду та розширення меж обліково-аналітичної системи в сучасній економіці, побудованій на знаннях. Перспективним напрямом дослідження є розробка методологічних та організаційних засад відображених в бухгалтерському обліку.

Список використаної літератури

1. Головай Н. Людський капітал в обліково-аналітичній системі підприємства. Концепція розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту в умовах міжнародної інтеграції: Тези доповідей (20-22 квітня 2005 р.) Частина 1 / Відп. ред. А.Д. Бутко. – К.: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2005. – 277 с.
2. Короб А.Н. Людський капітал – новий об'єкт бухгалтерського обліку. Економіка очима молодих: матеріали I-го міжнародного економічного форуму молодих вчених – Минск: ООО «ТМ Агро-графікс», 2016. – 224 с.

3. Ковтуненко Ю.В. Методичний інструментарій оцінки інтелектуального капіталу інноваційного розвитку підприємства [Електронний ресурс] / Ю.В. Ковтуненко, С.Ю. Каверіна // Економіка та суспільство. – 2016. – № 2. – С. 286-291 – Режим доступу до журн.: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/51.pdf.
4. Королюк Н. М. Людський капітал як об'єкт бухгалтерської методології. Актуальні проблеми економіки: науковий економічний журнал. – 2013. – № 7(97). – С. 252–261.
5. Наумчук О. А. Проблеми обліку людського капіталу. Торгівля і ринок України: темат. зб. наук. пр. Вип. 29; голов. ред. О. О. Шубін. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. – 540 с.
6. Ковтуненко Ю.В. Людський капітал в інноваційному розвитку підприємств // Ю.В. Ковтуненко, А.Д. Хафуз, Р.М. Сапожников // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми теорії та практики менеджменту» (Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, 25–26 травня 2017 р.). – Одеса: ОНПУ, 2017 – С.81-84.

Колєсніченко А.С.

асистент кафедри економічного аналізу та обліку

НТУ «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків

E-mail: anastasihpi@gmail.com

ПРИНЦИПИ ТА КРИТЕРІЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

В сьогоденнішніх умовах господарювання облікова політика суб'єкта господарювання відіграє значущу роль в організації та систематизації інформаційно-аналітичного забезпечення фінансово-господарської діяльності

Наукове видання

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й ОПОДАТКУВАННЯ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАКТИЧНІ ТА ОСВІТЯНСЬКІ АСПЕКТИ

*Збірник наукових праць
за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції
(29-30 березня 2019 р.)*

Частина 1

Упорядники: Акімова Т.В.
Зелікман В.Д.
Король Г.О.
Распопова Ю.О.
Сокольська Р.Б.

За загальною редакцією Акімової Т.В., Зелікмана В.Д.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст і орфографію матеріалів, додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імен та назв несуть відповідальність автори матеріалів.

Редакція не завжди поділяє думку автора матеріалу.

При використанні матеріалів Конференції посилання на авторів і видання є обов'язковим.

© Національна металургійна академія України, 2019

*У збірнику міститься перша частина матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й
оподаткування суб'єктів господарської діяльності:
теоретичні, практичні та освітянські аспекти»
(28-29 березня 2019 р.).*

*Для науковців, викладачів, фахівців-практиків,
студентів економічних спеціальностей.*